Otajstva svete krunice i njihovi svetopisamski izvori

I. RADOSNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
kojeg si, Djevice, po Duhu Svetom začela.

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Luki:
U šestome mjesecu posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret
k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija.
Anđeo uđe k njoj i reče: "Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!
Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav.
No anđeo joj reče: "Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga.
Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus.
On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida, oca njegova, i kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijeke i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.
Nato će Marija anđelu: "Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?
Anđeo joj odgovori: "Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji.
A evo tvoje rođakinje Elizabete: i ona u starosti svojoj zače sina. I njoj, nerotkinjom prozvanoj, ovo je već šesti mjesec.
Ta Bogu ništa nije nemoguće!
Nato Marija reče: "Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!" I anđeo otiđe od nje.
Luka 1, 26-38 (usp. Matej 1, 18-25)

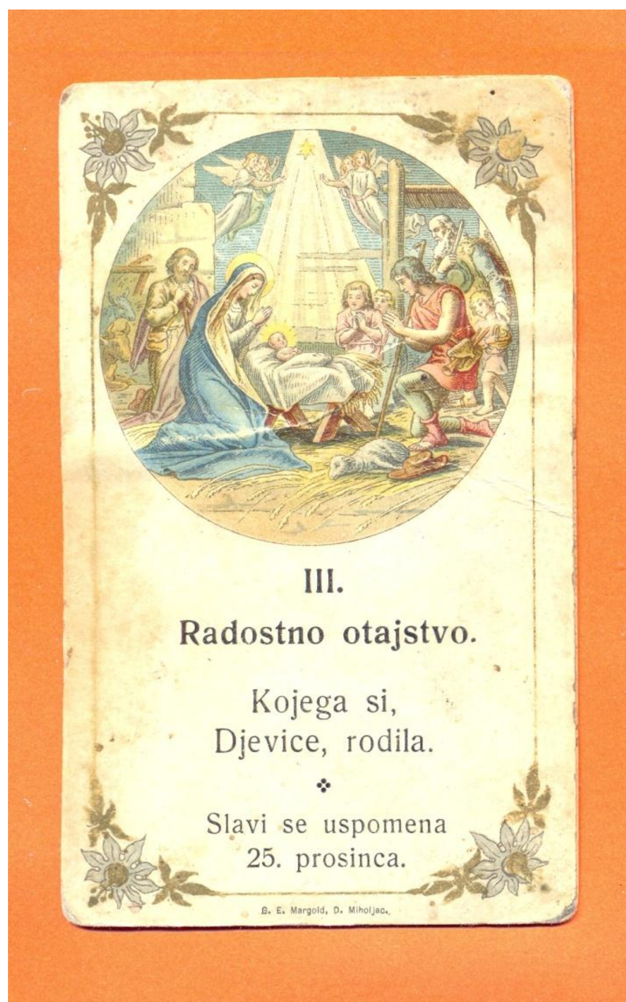
II. RADOSNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
kojega si Djevice, idući Elizabeti u pohode nosila.

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Luki:
Tih dana usta Marija i pohiti u Gorje, u grad Judin.
Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu.
Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz svega glasa: "Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje!
Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mojega?
Gledaj samo! Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi.
Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!
Luka 1, 39-45

III. RADOSNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
kojega si, Djevice, rodila.

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Luki:
I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle, jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.
Luka 2, 7 (= Matej 1, 25)

IV. RADOSNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
kojega si Djevice, u Hramu prikazala.

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Luki:
Kad se zatim po Mojsijevu Zakonu navršiše dani njihova čišćenja, poniješe ga u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu - kao što piše u Zakonu Gospodnjem: Svako muško prvorođenče neka se posveti Gospodinu! -i da prinesu žrtvu kako je rečeno u Zakonu Gospodnjem: dvije grlice ili dva golubića.
Živio tada u Jeruzalemu čovjek po imenu Šimun. Taj čovjek, pravedan i bogobojazan, iščekivaše Utjehu Izraelovu i Duh Sveti bijaše na njemu.
Objavio mu Duh Sveti da neće vidjeti smrti dok ne vidi Pomazanika Gospodnjega.
Ponukan od Duha, dođe u Hram. I kad roditelji unije še dijete Isusa da obave što o njemu propisuje Zakon, primi ga on u naručje, blagoslovi Boga i reče:
"Sad otpuštaš slugu svojega, Gospodaru, po riječi svojoj, u miru!
Ta vidješe oči moje spasenje tvoje,
koje si pripravio pred licem svih naroda:
svjetlost na prosvjetljenje naroda, slavu puka svoga izraelskoga.
Otac njegov i majka divili se što se to o njemu govori.
Šimun ih blagoslovi i reče Mariji, majci njegovoj: "Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan -
a i tebi će samoj mač probosti dušu - da se razotkriju namisli mnogih srdaca!
Luka 2, 22-38

V. RADOSNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
kojega si, Djevice, u Hramu našla!

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Luki:
"A dijete je raslo, jačalo i napunjalo se mudrosti i milost je Božja bila na njemu.
Njegovi su roditelji svake godine o blagdanu Pashe išli u Jeruzalem.
Kad mu bijaše dvanaest godina, uziđoše po običaju blagdanskom.
Kad su minuli ti dani, vraćahu se oni, a dječak Isus osta u Jeruzalemu, a da nisu znali njegovi roditelji.
Uvjereni da je među suputnicima, odoše dan hoda, a onda ga stanu tražiti među rodbinom i znancima.
I kad ga ne nađu, vrate se u Jeruzalem tražeći ga.
Nakon tri dana nađoše ga u Hramu gdje sjedi posred učitelja, sluša ih i pita.
Svi koji ga slušahu bijahu zaneseni razumnošću i odgovorima njegovim.
Kad ga ugledaše, zapanjiše se, a majka mu njegova reče: "Sinko, zašto si nam to učinio? Gle, otac tvoj i ja žalosni smo te tražili.
A on im reče: "Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega?
Oni ne razumješe riječi koju im reče.
I siđe s njima, dođe u Nazaret i bijaše im poslušan. A majka je njegova brižno čuvala sve ove uspomene u svome srcu."
Luka 2, 41-51

I. ŽALOSNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji se za nas krvlju znojio.

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Luki:
Tada iziđe te se po običaju zaputi na Maslinsku goru. Za njim pođoše i njegovi učenici. Kada dođe onamo, reče im: "Molite da ne padnete u napast!
I otrgnu se od njih koliko bi se kamenom dobacilo, pade na koljena pa se molio:
"Oče! Ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene. Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!
A ukaza mu se anđeo s neba koji ga ohrabri. A kad je bio u smrtnoj muci, usrdnije se molio.
I bijaše znoj njegov kao kaplje krvi koje su padale na zemlju.
Usta od molitve, dođe učenicima i nađe ih snene od žalosti
pa im reče: "Što spavate? Ustanite! Molite da ne padnete u napast!
Luka 22, 39-46 (=Matej 26, 36-46; Marko 14, 32-42)

II. ŽALOSNO OTAJSTVO

Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji je za nas bičevan bio.

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Marku:

Pilat ga opet upita: "Ništa ne odgovaraš? Gle, koliko te optužuju.
A Isus ništa više ne odgovori te se Pilat čudio.
O Blagdanu bi im pustio uznika koga bi zaiskali.
A zajedno s pobunjenicima koji u pobuni počiniše umorstvo bijaše u okove bačen čovjek zvani Baraba.
I uziđe svjetina te poče od Pilata iskati ono što im običavaše činiti.
A on im odgovori: "Hoćete li da vam pustim kralja židovskoga?
Znao je doista da ga glavari svećenički bijahu predali iz zavisti.
Ali glavari svećenički podjare svjetinu da traži neka im radije pusti Barabu.
Pilat ih opet upita: "Što dakle da učinim s ovim kojega zovete kraljem židovskim?
A oni opet povikaše: "Raspni ga!
Reče im Pilat: "Ta što je zla učinio?" Povikaše još jače: "Raspni ga!
Hoteći ugoditi svjetini, Pilat im pusti Barabu, a Isusa izbičeva i preda da se razapne.

Matej 15, 4-15 (= Ivan 19, 1)

III. ŽALOSNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji je za nas trnjem okrunjen bio.

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Mateju:
Onda vojnici upraviteljevi uvedoše Isusa u dvor upraviteljev i skupiše oko njega cijelu četu.
Svukoše ga pa zaogrnuše skrletnim plaštem.
Spletoše zatim vijenac od trnja i staviše mu na glavu, a tako i trsku u desnicu. Prigibajući pred njim koljena, izrugivahu ga: "Zdravo, kralju židovski!
Onda pljujući po njemu, uzimahu trsku i udarahu ga njome po glavi.
Matej 27, 28-31 (= Marko 15, 16-20; Ivan 19, 2)

IV. ŽALOSNO OTAJSTVO

Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji je za nas teški križ nosio

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Luki:
Kad ga odvedoše, uhvatiše nekog Šimuna Cirenca koji je dolazio s polja i stave na nj križ da ga nosi za Isusom.
Za njim je išlo silno mnoštvo svijeta, napose žena, koje su plakale i naricale za njim. Isus se okrenu prema njima pa im reče: "Kćeri Jeruzalemske, ne plačite nada mnom, nego plačite nad sobom i nad djjecom svojom.
Jer evo idu dani kad će se govoriti: `Blago nerotkinjama, utrobama koje ne rodiše i sisama koje ne dojiše.`
Tad će početi govoriti gorama: `Padnite na nas!` i bregovima: `Pokrijte nas!`
Jer ako se tako postupa sa zelenim stablom, što li će biti sa suhim?
A vodili su i drugu dvojicu, zločince, da ih s njime pogube.
Luka 23, 26-42 (=Ivan 19, 17)

V. ŽALOSNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji je za nas raspet bio!

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Mateju:

I dođoše na mjesto zvano Golgota, to jest Lubanjsko mjesto, dadoše mu piti vino sa žuči pomiješano.
I kad okusi, ne htjede piti. A pošto ga razapeše, razdijeliše među se haljine njegove bacivši kocku.
I sjedeći ondje, čuvahu ga. I staviše mu ponad glave krivicu napisanu: "Ovo je Isus, kralj židovski.
Tada razapeše s njime dva razbojnika, jednoga zdesna, drugoga slijeva. A prolaznici su ga pogrđivali mašući glavama: "Ti koji razvaljuješ Hram i za tri ga dana sagradiš, spasi sam sebe! Ako si Sin Božji, siđi s križa! Slično i glavari svećenički s pismoznancima i starješinama, rugajući se, govorahu: "Druge je spasio, sebe ne može spasiti! Kralj je Izraelov! Neka sada siđe s križa pa ćemo povjerovati u nj! Uzdao se u Boga! Neka ga sad izbavi ako mu omilje! Ta govorio je: `Sin sam Božji!`
Tako ga vrijeđahu i s njim raspeti razbojnici.
Matej 27, 33-44 (=Marko 15, 23-32; Luka 23, 33-43; Ivan 19, 18-22)

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Ivanu:
Uz križ su Isusov stajale majka njegova, zatim sestra njegove majke, Marija Kleofina, i Marija Magdalena. Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika kojega je ljubio, reče majci: "Ženo! Evo ti sina!" Zatim reče učeniku: "Evo ti majke! I od toga časa uze je učenik k sebi. Nakon toga, kako je Isus znao da je sve dovršeno, da bi se ispunilo Pismo, reče: "Žedan sam." A ondje je stajala posuda puna octa. I natakoše na izopovu trsku spužvu natopljenu octom pa je primakoše njegovim ustima. Čim Isus uze ocat, reče: "Dovršeno je!" I prignuvši glavu, preda duh.
Ivan 19, 25-30 (=Matej 27, 45-56; Marko 15, 33-39; Luka 23, 44-49)

I. SLAVNO OTAJSTVO

Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji je uskrsnuo od mrtvih.

+ Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu:

Prvog dana u tjednu rano ujutro, još za mraka, dođe Marija Magdalena na grob i opazi da je kamen s groba dignut. Otrči stoga i dođe k Šimunu Petru i drugom učeniku, kojega je Isus ljubio, pa im reče: "Uzeše Gospodina iz groba i ne znamo gdje ga staviše.‟ Uputiše se onda Petar i onaj učenik i dođoše na grob. Trčahu obojica zajedno, ali onaj drugi učenik prestignu Petra i stiže prvi na grob. Sagne se i opazi povoje gdje leže, ali ne uđe. Uto dođe i Šimun Petar koji je išao za njim i uđe u grob. Ugleda gdje leži ubrus koji bijaše na glavi Isusovoj, ali nije bio uz povoje, nego napose svijen na drugome mjestu. Tada uđe i učenik koji prvi stiže na grob i vidje, i povjerova. Jer oni još ne upoznaše Pisma da Isus treba da ustane od mrtvih. Potom se učenici vratiše kući. A Marija je stajala vani kod groba i plakala. Zaplakana zaviri u grob, i ugleda dva anđela u bjelini kako sjede na mjestu gdje je ležalo tijelo Isusovo: jedan kod glave, drugi kod nogu. Kažu joj oni: "Ženo, što plačeš?" Odgovori im: "Uzeše Gospodina mojega i ne znam gdje ga staviše.‟ Rekavši to, obazre se i ugleda Isusa gdje stoji, ali nije znala da je to Isus. Kaže joj Isus: "Ženo, zašto plačeš? Koga tražiš?" Misleći da je to vrtlar, reče mu ona: "Gospodine, ako si ga ti odnio, reci mi gdje si ga stavio i ja ću ga uzeti.‟ Kaže joj Isus: "Marijo!" Ona se okrene te će mu hebrejski: "Rabbuni!", što znači: "Učitelju!‟ Kaže joj Isus: "Ne zadržavaj se sa mnom, jer još ne uziđoh Ocu, nego idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Ocu svomu i Ocu vašemu, Bogu svomu i Bogu vašemu.‟ Ode dakle Marija Magdalena i navijesti učenicima: "Vidjela sam Gospodina i on mi je to rekao.‟
Ivan, 20, 1-18 (=Matej 28, 1-10; Marko 16, 1-8; Luka 24, 1-12)

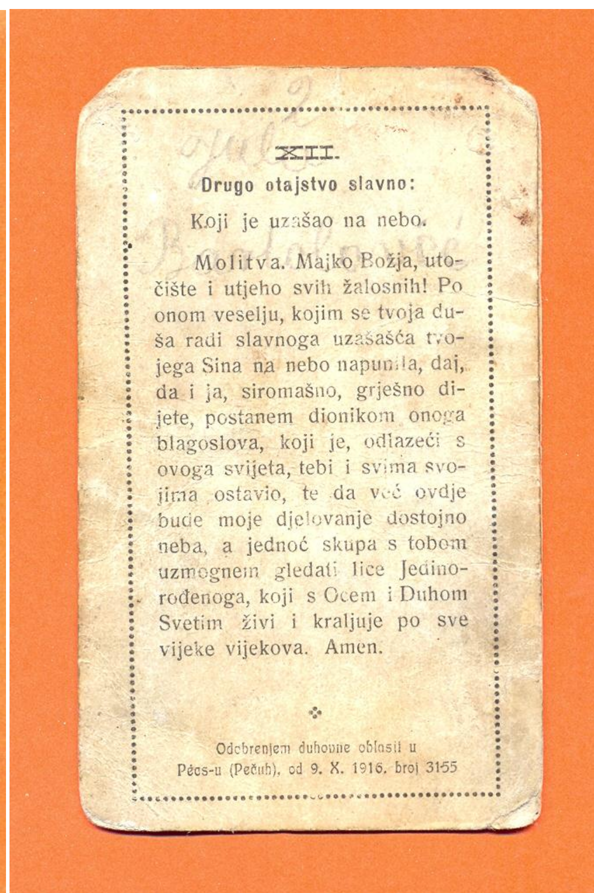
II. SLAVNO OTAJSTVO

Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji je uzašao na Nebo.

+ Čitanje Djela apostolskih:

A kad je sve to rekao, dok su oni gledali bio je uzdignut i oblak ga je oteo njihovim očima. I dok su nepomično gledali prema nebu kako odlazi, gle, stala su pokraj njih dva čovjeka u bijeloj odjeći, koji su još i rekli: "Ljudi Galilejci, zašto stojite zureći u nebo? Ovaj isti Isus, koji je od vas uznesen u nebo isto će tako doći kao što ste ga vidjeli da odlazi u nebo." Tada su se vratili u Jeruzalem s gore zvane Maslinska, koja je udaljena od Jeruzalema jedan šabatni dan hoda. A kad su ušli unutra, popeli su se u gornju sobu gdje su boravili i Petar i Jakov i Ivan i Andrija, Filip i Toma, Bartolomej i Matej, Jakov sin Alfejev i Šimun Revnitelj i Juda brat Jakovljev. Svi su ovi složno ustrajali u molitvi i molbi zajedno sa ženama, i Marijom majkom Isusovom i s njegovom braćom.
Djela apostolska 1, 9-11 (=Marko 16, 19-20; Luka 24, 50-53)

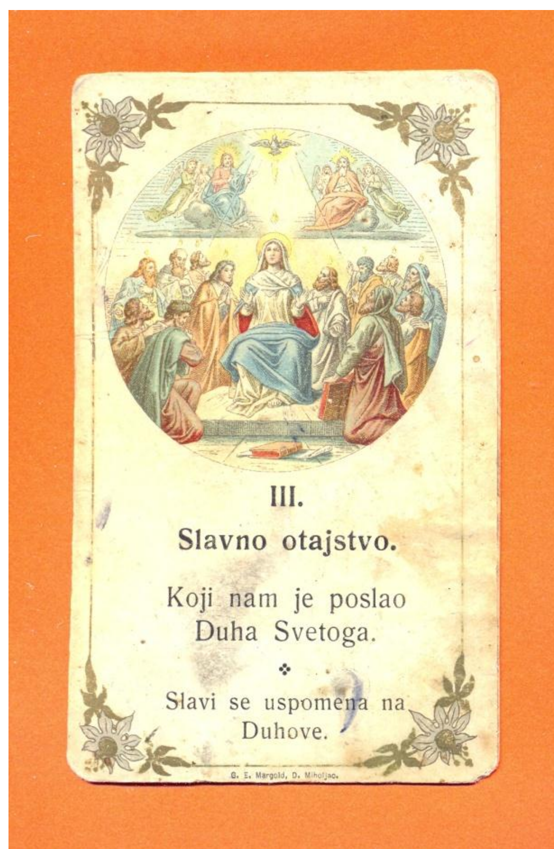

Od svih 15 kartica, jedino ova
ima otisnuti tekst na poleđini
(vidjeti gore).

III. SLAVNO OTAJSTVO
Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji nam je Duha Svetoga poslao.

+ Čitanje Djela apostolskih:
A kad je napokon došao dan Pedesetnice svi su bili složno na jednome mjestu. I odjednom je došao huk s neba, kao kad navaljuje silan vjetar, te je ispunio svu kuću gdje su sjedili. I pokazali su im se razdijeljeni jezici kao od ognja, te su posjeli na svakoga od njih. I svi su se oni napunili Duha Svetoga te počeli govoriti drugim jezicima, kako im je već Duh davao govoriti. A tamo su u Jeruzalemu boravili Židovi, pobožni ljudi iz svakog naroda pod nebom. A kad je nastao taj huk, mnoštvo se skupilo i zbunilo se, jer ih je svatko čuo kako govore njihovim vlastitim jezikom. I svi su bili zadivljeni i začuđeni govoreći jedan drugome: "Gle, nisu li svi ovi što govore Galilejci? Pa kako mi čujemo svakoga na svojem jeziku u kojem smo se rodili? Parti i Međani, i Elamljani, i stanovnici Mezopotamije, i Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i dijelova Libije krajeva oko Cirene; i pridošlice iz Rima, Židovi i prozeliti, Krećani i Arapi; čujemo ih kako govore našim jezicima o čudesnim Božjim djelima."
Djela apostolska 2, 1-11

IV. SLAVNO OTAJSTVO

Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji je Tebe Djevice, na Nebo uznesao.

+ Čitanje svetoga Evanđelja po Luki:

Tada reče Marija: "Veliča duša moja Gospodina. I duh se moj raduje u Bogu, Spasitelju mojemu. Pogledao je on u milosti na neznatnu službenicu svoju. Gle, od sada će me zvati Blagoslovljenom svi naraštaji. Velike je stvari učinio na meni Moćni. Ime je njegovo sveto, Milosrđe njegovo traje kroz sve naraštaje onima, koji ga se boje."

Luka 1, 46-50 (= Sirah 24, 12 /dr. Antun Sović/ ili Sirah 24, 16 /Douay Rheims Catholic Bible/)

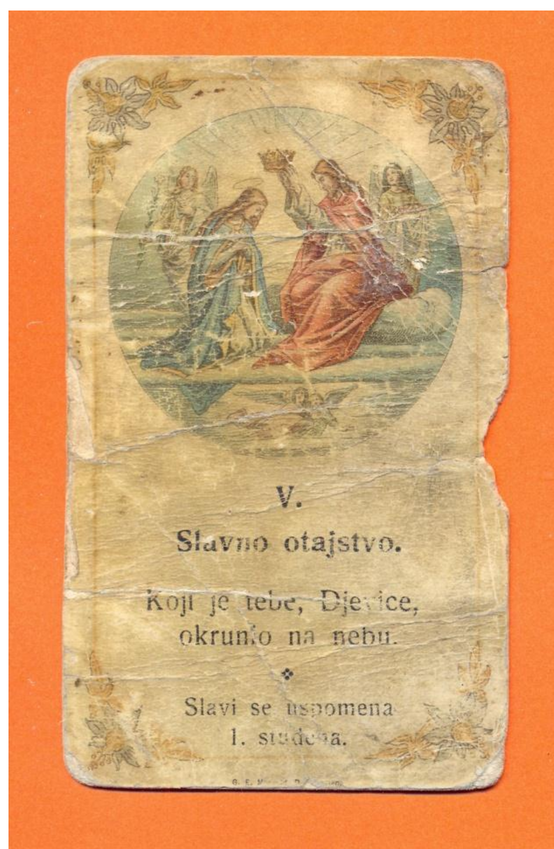

V. SLAVNO OTAJSTVO

Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s Tobom,
Blagoslovljena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus,
koji je Tebe Djevice, na Nebu okrunio!

+ Čitanje Otkrivenja:

I znamenje veliko pokaza se na nebu: Žena odjevena suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. Trudna viče u porođajnim bolima i mukama rađanja. I pokaza se drugo znamenje na nebu: gle, Zmaj velik, ognjen, sa sedam glava i deset rogova; na glavama mu sedam kruna, a rep mu povlači trećinu zvijezda nebeskih - i obori ih na zemlju. Zmaj stade pred Ženu koja imaše roditi da joj, čim rodi, proždre Dijete. I ona porodi sina, muškića, koji će vladati svim narodima palicom gvozdenom. I Dijete njeno bi uzeto k Bogu i prijestolju njegovu. A Žena pobježe u pustinju gdje joj Bog pripravi sklonište da se ondje hrani tisuću dvjesta i šezdeset dana. I nasta rat na nebu: Mihael i njegovi anđeli zarate se sa Zmajem. Zmaj uđe u rat i anđeli njegovi, ali ne nadvlada. I ne bijaše im više mjesta na nebu. Zbačen je Zmaj veliki, Stara zmija - imenom Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta. Bačen je na zemlju, a s njime su bačeni i anđeli njegovi.
Otkrivenje, 12, 1-9

Otajstva krunice ilustrirana su karticama za kruničarske zajednice žive krunice, otisnutima u tiskari G. E. Margolda u Donjem Miholjcu (vidljivo na licu svake kartice), vjerojatno koncem 1916. godine, što se može zaključiti po tome da molitvaotisnuta na poleđini drugog slavnoga otajstva ima odobrenje duhovne oblasti u Pečuhu br. 3155, od 9. X. 1916.

Krunica

Krunica je u puku omiljeni oblik molitve koja se sastoji od više desetica Zdravomarija, kojima prethodi Očenaš, a zaključuje ih Slavaocu. Do nedavno smo imali tri otajstva (radosno, žalosno i slavno), a pred godinu dana papa Ivan Pavao II. nadodao je otajstvo svjetla, tako da sada cjelokupna molitva krunice ima dvadeset desetica.

Gotovo se sa sigurnošću može tvrditi da se u počecima ova pobožnost sastojala od svakodnevnog redanja 150 Zdravomarija. To se povezuje sa starom crkvenom praksom da se dnevno recitira 150 psalama. Brojni tekstovi iz 5. i 6. stoljeća potvrđuju ovu praksu. I sve dok je latinski jezik bio razumljiv većini vjernika, psalmi su se svakodnevno zajednički molili, ali se postupno, gubljenjem osjećaja za latinski jezik među običnim pukom, počela širiti praksa zamjena psalama Očenašima. A kada je u 12. stoljeću marijanska pobožnost sve snažnije probijala u život vjernika, molitvu Gospodnju (Očenaš) zamijenio je Gospin pozdrav (Zdravomarija). Običaj pak da se brojenje obavlja pomoću ručnog brojila (brojanica) vjerojatno potječe od islama, a od polovice 13. stoljeća prilično se proširio i među kršćanima.

Nekako u isto vrijeme u spisima jednoga dominikanskog redovnika pojavljuje se izričaj "Psaltir Svete Marije", a odnosio se baš na samu krunicu. Ipak, valja priznati da su još prije dominikanaca velike zasluge za širenje ove pobožnosti imali kartuzijanci, ali su ovu pobožnost njegovali uglavnom unutar vlastitih samostana. Najistaknutiju ulogu u širenju krunice odigrao je bretonski dominikanac Alan de la Roche (sredinom 15. stoljeća).

Običaj da se spominje izraz "otajstvo" za neke cjeline krunice, kako bi se označile pojedine etape Isusova i Marijina života, čini se da je nastao prvi put 1480. u Veneciji, u statutima tamošnje bratovštine sv. Krunice, a već godinu dana kasnije isto se susreće i u Firenci. Današnji raspored otajstava svete krunice ustalio se isto tako krajem 15. stoljeća.

U prvim godinama 17. stoljeća u rimskoj dominikanskoj crkvi Svete Marije Sopra Minerva uvedena je molitvena praksa da se na kraju krunice doda marijanska antifona Zdravo Kraljice, a potom recitiraju i Litanije lauretanske. Malo nakon toga dominikanac Timoteo Ricci uvodi tzv. "Vječnu krunicu", uvjerivši braću dominikanskog samostana u Bologni da se svaki sat u godini povjeri pojedinom redovniku, kako ne bi ni jedan tren u svijetu ostao bez molitve krunice. U 19. stoljeću sv. Paulina Jaricot pokreće "Živu krunicu", s nakanom da se moli za uspješnu misijsku djelatnost Crkve.

Lurdska ukazanja, kao i ona u Fatimi, da se spomenu samo najpoznatija, unijela su novi poticaj širenju ove marijanske pobožnosti, a najnovije pobude dao je papa Ivan Pavao II., proglasivši ovu godinu Godinom svete krunice.

IZVOR: http://www.veritas.hr/arhiv/ver2003/ver10_03/simboli.htm

Kritični povjesničari vrednuju nastanak molitve Krunice

U 12. stoljeću širi se praksa moljenja 150 Zdravomarija pa nastaje PsaltirZdravomarija. Ovom molitvenom ponavljanju Zdravomarija dodalo se s vremenom razmatranje otajstava iz evanđelja uz spominjanje Marijinih zasluga i kreposti. Dominikancu Jakovu Sprengeru (+1496.) pripisuju podjelu otajstava, a dominikanac Alan de la Roche (+1478.) predložio je da se moli u tri dijela po pet otajstava s razmatranjima o radosti, žalosti i slave Isusova otkupiteljskog djela, za koja kaže da su "duša te molitve", pa ga drže utemeljiteljem današnje krunice. Dominikanac, papa Pio V., tumači i potvrđuje 1569. godine ovakav oblik krunice, koji je očuvan sve do naših dana. Kod Dominikanaca postoji legenda o postanku Krunice. Predaja govori da se Majka Božja ukazala godine 1208. u bukonskoj šumi blizu Toulusee Dominiku, utemeljitelju Reda propovjednika. Gospa mu je rekla neka propovijeda i širi molitvu Krunice, koja će biti štit strijelama neprijatelja, bedem Crkvi, te da će molitelji u svako doba steći velike milosti, jer će Nju uvijek naći spremnu za pomoć i obranu. U izvješćima dominikanskih redovnica iz krugova mistike XIV st. uz rijeku Rajnu u Njemačkoj, zvanu "rajnska mistika", stoji da se u moljenju krunice držalo tri pedesetice, to jest. 150 Zdravomarija. Svaka od tih pedesetica bila je poput vijenca od ruža koji se stavljao na glavu Marijina kipa. Odatle naziv "Rosenkranz" -ružarij – a od latinskog «rosarium» naziva se rozarij, ružarij, vijenac od ruža - krunica. U srednjovjekovnoj ikonografiji od kraja XV. st. krunica se redovito prikazuje vijencem od 50 bijelih ruža koji predstavlja 50Zdravomarija, a u nj se umeće veće crvene ruže, simbole Očenaša, ili medaljon s prikazom pojedinih otajstava sv. ružarija. Krunica je "evanđeoska molitva" izjava je pape Pavla VI. – "Sažetak svega Evanđelja" reče Papa Pio XII. - "Biblija siromašnih" - nazva je blaženi papa Ivan XXIII. - Ona nam ukratko predstavlja glavna otajstva kršćanske vjere i u njih nas prenosi. Tako moleći krunicu umom i srcem hodočastimo u Nazaret, mjesto anđeoskog naviještenja Bl. Djevici Mariji, pa u Ain Karem, mjesto Marijinog pohođenja rođakinji Elizabeti i rodno mjesto sv. Ivana Krstitelja, a zatim u Betlehem, rodni Isusov grad, pa u Jeruzalem mjesto Isusovog prikazanja i našašća u Hramu. Misaono se uprisutnjujemo na Jordan, mjesto Isusova krštenja, pa u Kanu Galilejsku, gdje se Isus na svadbi objavio i pobudio vjeru učenika, zatim po Isusovoj domovini gdje je naviještao Radosnu vijest, - na Tabor, mjesto probraženja. Slijedimo Isusa u dvoranu posljednje večere, pa u otajstvo muke, smrti, uskrsnuća i uzašašća te silaska Duha Svetoga... Ispovijedamo da je nakon ovozemaljskoga života Isusova Majka koja je pratila Božanskog Sina na zemlji s njime i u slavi te sudjeluje u punini života u Bogu i s Bogom u zajedništvu svetih. Koliko god izgovaranjem Zdravomarija Krunica bila marijanska, krunica je još više kristološka molitva: u njezinu središtu je Isus i njegovo spasenjsko djelo s kojim je najtješnje povezana Blažena Djevica. Spasitelj je preko nje ušao u ljudsku povijest - kroz muku i smrt na križu u uskrsnuće – i s Majkom u proslavu. Moliti krunicu znači razmatrati ta otajstva i time uranjati u povijest ljudskoga spasenja zajedno s Majkom Gospodinovom. Sv. Pio V., papa, dominikanac, – molio je s narodom krunicu za vrijeme bitke kod Lepanta 1571. godine i pobjedu kršćanskog brodovlja nad turskom velesilom pripisao Blaženoj Djevici Mariji. U znak zahvalnosti za ovu veliku i važnu pobjedu kršćanstva, koja se zbila u Prvu nedjelju listopada, tada sa nadnevkom 7. listopada, Papa Pio V. je 1572. ustanovio blagdan GOSPE OD POBJEDE, a njegov nasljednik papa Grgur XIII. 1573. godine preimenovao je blagdan te se sve do danas slavi i naziva "Blagdan Kraljice sv. krunice". Isti papa Pio V. u buli Consueverunt Romani Pontifices, objavljenoj 17. rujna 1569. godine ističe da se Krunica ili Psaltir Blažene Djevice Marije - koji se sastoji od 150 Zdravomarija, kao što i Psaltir sadrži 150 psalama - ubraja među najbolje načine molitve i razmatranja otajstava iz života Isusa Krista. To je lagan način molitve i na dohvat svima. Na svaku deseticu dolazi po jedan Očenaš. Ovim je papa Pio V. doprinio konačnom oblikovanju i crkvenoj potvrdi Krunice. A isti papa Papa Pio V. (1566-1572) Apostolskim pismom (Breve) Inter desiderabilia od 29. lipnja 1669. ovaj je papa odredio da nitko ne smije osnivati bratovštine sv. Krunice osim Vrhovnog Učitelja dominikanskog reda ili onih kojima on to povjeri. Tako je apostolat Krunice Crkva službeno povjerila Redu propovjednika i taj polog je za dominikance karizmatski dar. Spomenimo i to da je Krunica na kožnom pojasu dio službenog redovničkog odijela dominikanca.

KRUNIČARSKE ZAJEDNICE

Dominikanci su vrlo rano počeli sabirati molitelje Krunice u bratovštine - zajednice. Prigodom upisa u Bratovštinu naglašavali su da članstvo u kruničarskoj bratovštini znači više od upisa imena u registar kruničara uz obećanja da će moliti otajstva Krunice i određene molitve. Ono podrazumijeva odluku po vjeri dosljedno kršćanski živjeti i bližnje ljubiti. Prvu Bratovštinu krunice osnovao je Jakov Sprenger 8. rujna 1475. u dominikanskoj crkvi u Koelnu, a godine 1486. Michael iz Lillea obranio je Bratovštinu Krunice u vrijeme javne rasprave na sveučilištu u Koelnu. Red propovjednika je ovo prihvatio kao koncept nasljedovanja u duhu i osnovu za pravu pobožnost Krunice. U registru pisama Vrhovnih učitelja dominikanskog Reda nalazi se zabilježba da je "u XV. stoljeću 25 redovnika iz Dalmatinske dominikanske provincije i Dubrovačke kongragacije bilo ovlašteno osnivati kruničarske bratovštine". Tako uzduž Jadrana dominikanci grade samostane, podižu crkve i oltare na čast Gospi od Ružarija, osnivaju bratovštine, na hrvatskom jeziku tiskaju knjige o Krunici i propovijedaju po županama. Među najstarije kruničarske bratovštine kod nas spada ona u dominikanskom samostanu u Splitu. Osnovana je

pismom pape Pavla III. 3. studenoga 1533. godine, zatim u Dubrovniku 1564.; samostan u Korčuli dobiva dozvolu za kruničarsku bratovštinu iz Rima 20. kolovoza 1571; Šibenik 1689; u samostanskom arhivu u Bolu na otoku Braču čuva se originalna bula datirana 31. kolovoza 1607. kojom Generalni vikar reda Ljudevit Ystella, uz suglasnost hvarskog biskupa, osniva pri crkvi sv. Marije bratovštinu Presvetog Ružarija. U Arhivu dominikanske provincije u Zagrebu čuva se bilježnica "Popis bratovština Presvetog Rozarija po Biskupijama" i - "Liber Provinciae Dalmatiae" koji donosi kronološki red ustanovljenja brojnih bratovština.

Kruničarska zajednica Vječnog Ružarija

Uz Bratovštinu koja je obuhvaćala Gospine štovatelje po molitvi Krunice razvile su se tijekom povijesti nove kruničarske zajednice. Godine 1625. dominikanac o. Timotej Ricci prvi put je proglasio Kruničarsku zajednicu Vječnog ružarija. Nju čine osobe koje se svojom slobodnom voljom obavezuju da će jednom na godinu u određeni dan, jedan sat, bilo danju bilo noću, provesti u molitvi razmatrajući otajstva Krunice, dodavši tome i svoje druge molitve. O. Timotej je htio da molitveno bude pokriveno 24 sata dana, a time i sati mjeseca i čitava godina. U ovu se kruničarsku zajednicu ulazi upisom u registar i dodjelom odjelnog broja/skupa, određenog mjeseca i dana u kojem se svake godine izvršuje preuzeta molitvena obveza. Prigodom upisa novi član dobiva u Upisnici odjelni broj. Odjelnih brojeva ima 24, koliko ima sati u danu. Dok mjesec i dan ostaju isti svake godine, molitveni sat se mijenja da oni koji su imali noćnu uru iduće godine imaju dnevnu. Ravnatelj zajednice objavljuje uz Novu godinu „Tablicu ura Vječnoga ružarija“ koja je dostupna u Glasu koncila na početku godine, dominikanskoj stranici interneta i Ravnateljstvu zajednice. Svaki član je dužan, ali ne pod grijeh, svoju uru posvetiti blaženoj Djevici Mariji s nakanom da ona isprosi milosti koje treba Crkva i molitelj. U slučaju nemogućnosti održanja obveze može se zamoliti neku drugu osobu da to učini. Uru se može posvetiti u crkvi ili kod kuće, putujući ili hodajući, sjedeći ili klečeći, - kako je komu lakše.

Kruničarska zajednica Žive krunice

Diljem katoličkog svijeta poznata je i raširena i druga kruničarska zajednica koju vode Dominikanci: "Živa krunica". To je društvo molitelja, koji se skupljaju u Vijenac od petnaest ili dvadeset osoba i među sobom dijele petnaest (do 2002.) ili dvadeset otajstava Gospine krunice. (Papa Ivan Pavao II je 2001. uz radosna, žalosna i slavna 2002. Među otajstva krunice dodao i 5 otajstava svjetla.) Obvezuju se da će svakog dana izmoliti određenu deseticu: to jest Očenaš, 10 Zdravomarija i Slava Ocu, razmatrajući svoje otajstvo krunice. Na taj način jedan Vijenac izmoli svakog dana sva otajstva Gospine krunice: radosnu, svjetlosnu, žalosnu i slavnu. Svrha ove zajednice jest krunicom slaviti Boga, častiti blaženu Djevicu Mariju i moliti blagoslov Crkvi te primati nova nadahnuća za kršćanski život i produbljenje zajedništva među moliteljima Društva. Zato se neka Društva sastaju jednom mjesečno i tom prilikom izmijene "molitvene sličice" (otajstva) za naredni mjesec, a kako svima to nije moguće ostvariti, neki su se dogovorili "na početku" da će članovi Vijenca narednog mjeseca molitveno za jedno otajstvo ići naprijed. U tu svrhu potrebno je da svaka osoba ima komplet sličica koje se mogu nabaviti u Ravnateljstvu. Zajednicu Žive krunice osnovala je 1826. godine Marija Paulina Jaricot. Htjela je u teškim vremenima nakon strašnog francuskog veleprevrata da u ljudima oživi vjera i obnovi se domovina. Papa Pio IX. 17. kolovoza 1877. godine predao je upravu i promicanje društva Žive krunice Dominikanskom redu. Članovi kruničarskih zajednica dionici su molitava Dominikanskog reda. Vodstvo dominikanskih kruničarskih zajednica povjereno je Ravnateljstvu Krunice, Kontakova 1, 10 000 Zagreb. Kontakova 1, 10 000 Zagreb